

Oponentský posudek na bakalářskou práci

MARTINA VÁCHY

Pojem úzkosti mezi Kierkegaardem a Heideggerem

Záměr a charakter předložené práce:

Jde o pokus najít styčné body a rozdíly v chápání pojmu úzkosti u Kierkegaarda a Heideggera. Před vlastním výkladem jednotlivých koncepcí a jejich srovnáním činí autor historický exkurz do základních směrů evropské myšlenkové tradice, z nichž obě pojetí vyrůstají.

Komentář:

Z celkového hlediska vidím jako těžiště práce výklad pojetí úzkosti u Kierkegaarda. Slabiny práce pak vidím jednak v historickém exkurzu v první části, ve kterém jsou smíchány všechny možné výklady, z nichž některé jsou nepřesné, některé zcela irelevantní, není zjevná návaznost výkladů jednotlivých motivů, jejich opodstatnění apod. Druhou zásadní slabinu vidím ve velice chudém výkladu Heideggerovy koncepce, která je navíc smíšena s Husserlovým pojetím fenomenologie, jež je ještě ke všemu zkreslené.

Z detailních problémů uvádím jen výběr:

- 1) Jak může patřit asyrský a babylonský Epos o Gilgamešovi k evropské tradici (s. 3)? Naopak bych spíše předpokládal odkaz k řecké tragédii, vůči které se Kierkegaard kriticky vymezuje.
 - 2) V aristotelické linii tematizace bytí bych spíše předpokládal odkaz na ENERGEIA a ne na obecnost (s. 4).
 - 3) Na jednu stranu jsou v práci detailní výklady, u kterých není jasné, jak se vztahují k vytyčenému záměru práce, na druhou stranu autor pak do výkladu vnáší neobjasněné pojmy, které pro svou zatíženost tradicí mohou výklad zkreslovat. Příklad: „transcendentní“ na s. 5.
 - 4) Proč je na straně 8 schéma Platónova podobenství o slunci, když se ve výkladu nikde neobjevuje (pokud jsem se nepřehlédl)? Celkově celý historický exkurz budí dojem, že autor chtěl do práce vtěsnat vše, co během studia z filosofie pochytil. Výsledek je však kontraproduktivní. Doporučoval bych zaměřovat se čistě na vytyčený problém.
 - 5) Srovnání Augustina s Descartesem (s. 9) je problematické. Záměry jsou rozdílné.
 - 6) Jak dovodíme, že nekonečnost můžeme pojmut jako věčnost (s. 10)?
 - 7) Když už autor mluví o tom, že Platón určil jako základní rys duše spontaneitu (s. 11), tak by měl doložit, kde a proč to tak můžeme u Platóna najít.
- Atd. ...

Výhrady k výkladu Heideggerovy koncepce:

- 1) Heideggerova fenomenologie není totáž fenomenologie jako Husserlova. Kdyby si autor vzal § 7 z *Bytí a času*, tak zde má v základních rysech vyloženo Heideggerovo pojetí fenomenologie a nemusí se ani obracet k Husserlově koncepci, s níž Heidegger vede polemiku.
- 2) Zdá se mi, že autor pochopil problém Husserlovy epoché descartesovsky, tj. ve smyslu že vylučují vše zpochybnitelné, takže se dostává do jistých aporií.
- 3) V porovnání s obšírností historického exkurzu na úvod, s obšírností výkladu Kierkegaarda a celkovým záměrem srovnat koncepce úzkosti u Kierkegaarda a Heideggera, je výklad Heideggerova pojetí úzkosti velmi chudý a nepostihuje problém dostatečným způsobem.

Otázky k obhajobě:

Kromě předpokládaných odpovědí na výše uvedené námitky bych chtěl vzhledem k výhradám u výkladu Heideggera položit u obhajoby otázku, jak autor práce rozumí fenomenologické metodě u Heideggera a jak se tato metoda promítá do Heideggerových analýz (viz již zmíněný § 7 v *Bytí a čase*).

Celkové hodnocení:

Přes výše uvedené výhrady doporučuji práci k obhajobě a předběžně hodnotím mezi dobré a velmi dobré (čili mezi trojkou a dvojkou). O konečném hodnocení by měl rozhodnout průběh obhajoby.

V Těptíně 10. června 2009

Jaroslav Novotný, Ph.D.